



**POWIATOWY URZĄD PRACY
W STASZOWIE**

***Ranking zawodów deficytowych i
nadwyżkowych
w powiecie staszowskim
w roku 2008.***

Staszów – 2009 rok

I. WSTĘP

Cel opracowania:

Celem wdrożenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest w szczególności:

- ✓ Obserwacja zjawisk zachodzących na lokalnym rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy pod kątem zawodowym,
- ✓ Formułowanie ocen, wniosków i krótkoterminowych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemu kształcenia zawodowego oraz szkolenia bezrobotnych,
- ✓ Usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- ✓ Usprawnienie pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o prognozach zatrudniania na lokalnym rynku
- ✓ Udostępnienie wyników monitoringu wszystkim podmiotom i partnerom na lokalnym rynku pracy.

Podstawa opracowania:

Podstawowymi źródłami informacji do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych są:

- ✓ Dane zgromadzone w Powiatowym Urzędzie Pracy, dotyczące osób bezrobotnych oraz zgłoszonych ofert pracy według zawodów i specjalności, a także zgłoszonych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).
- ✓ Sprawozdanie o rynku pracy MPiPS-01.
- ✓ Załącznik 2 do sprawozdania MPiPS -01 – „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy”.
- ✓ Załącznik 3 do sprawozdania MPiPS – 01- „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności”
- ✓ Kwestionariusze do badania sondażowego popytu na pracę
- ✓ Kwestionariusze do badania sondażowego podaży absolwentów szkół ponadgimnazjalnych.
- ✓

Metodologia opracowania:

Realizowanie zamierzeń związanych z kwestią planowania systemu edukacyjnego pod kątem dostosowania struktury kształcenia, szkolenia i przekwalifikowywania według zapotrzebowania gospodarki na zasoby pracy pod kątem kwalifikacji zawodowych wymaga zastosowania sprawnego systemu informacyjnego opartego na weryfikacji i analizie bieżących danych dotyczących poziomu i struktury bezrobocia oraz ofert pracy. W tym celu wykorzystana została metoda o nazwie **Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych**, która oznacza proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju zawodowym. Zebrane w tym procesie dane stanowią niezbędne informacje dla prawidłowego funkcjonowania systemów szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Dane liczbowe wykorzystane w niniejszym raporcie opracowano na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 roku w sprawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności wprowadzonej do powszechnego stosowania z dniem 1 stycznia 2005 roku.

Struktura klasyfikacji obejmuje: 10 grup wielkich, 30 grup dużych, 116 grup średnich i 392 grupy elementarne, przy czym grupy elementarne obejmują 1707 zawodów i

specjalności. W niniejszym opracowaniu szczegółowej analizie zostaną poddane grupy duże (kod 2 cyfrowy) i grupy elementarne (kod 4 cyfrowy).

Słownik:

Zawód deficytowy - zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie w stosunku do liczby osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Zawód nadwyżkowy oznacza zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie w stosunku do liczby osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Klasyfikacja jest pięciopoziomowym, hierarchicznie usystematyzowanym zbiorem zawodów i specjalności występujących na rynku pracy. Struktura klasyfikacji oparta jest na systemie pojęć, z których najważniejsze to zawód, specjalność, umiejętność oraz kwalifikacje zawodowe.

Zawód zdefiniowany został jako zbiór zadań wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji zdobytych w wyniku kształcenia i praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło dochodu. Zawód może dzielić się na specjalności.

Specjalność jest wynikiem podziału pracy w ramach zawodu, zawiera część czynności o podobnym charakterze.

Umiejętność określono jako sprawdzoną możliwość wykonywania odpowiedniej klasy zadań w ramach zawodu, natomiast przez kwalifikacje zawodowe rozumiane są układy wiedzy i umiejętności wymagane do realizacji składowych zadań zawodowych.

Dane liczbowe wykorzystane w niniejszym raporcie opracowano na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 roku w sprawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności wprowadzonej do powszechnego stosowania z dniem 1 stycznia 2005 roku.

Struktura klasyfikacji obejmuje: 10 grup wielkich, 30 grup dużych, 116 grup średnich i 392 grupy elementarne, przy czym grupy elementarne obejmują 1707 zawodów i specjalności. W niniejszym opracowaniu szczegółowej analizie zostaną poddane grupy duże (kod 2 cyfrowy) i grupy elementarne (kod 4 cyfrowy).

II. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

1. Bezrobotni według grup zawodów w powiecie staszowskim

(T- II/P-1, T- II/P-1a)

Według stanu na 30.12.2008r. w powiecie staszowskim zarejestrowanych było 3 586 osób pozostających bez pracy (według danych GUS-u stopa bezrobocia w powiecie na koniec roku wynosiła 10,5% przy średniej województwa świętokrzyskiego 13,9% oraz kraju 9,5 %). W porównaniu z danymi wg stanu na 31.12.2007 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 851 osób.

Wśród zarejestrowanych na koniec roku 2008 bezrobotnych, większość, bo 59,4% ogółu bezrobotnych stanowiły kobiety. Poziom bezrobocia wśród kobiet w powiecie staszowskim miał w stosunku do stanu na koniec roku ubiegłego charakter zwykły o ponad 3 %.

Bezrobotni zarejestrowani w urzędzie sklasyfikowani zostali ze względu na posiadany zawód, do którego wykonywania mają odpowiednie kwalifikacje potwierdzone świadectwem szkolnym lub innym dokumentem bądź odpowiednim stażem pracy w danym zawodzie (udokumentowana ciągłość pracy w okresie minimum 1 roku w tym samym zawodzie), w 27 dużych grupach zawodów, które zawierały 248 grup elementarnych a te z kolei 576 zawodów reprezentowanych przez bezrobotnych.

Bezrobotni bez zawodu to przede wszystkim osoby z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym oraz osoby posiadające wykształcenie średnie ogólnokształcące. Są to również osoby nie posiadające udokumentowanej ciągłości pracy w okresie minimum 1 roku w tym samym zawodzie. Bezrobotni bez zawodu na koniec omawianego okresu w liczbie 763, stanowili 21,3 % ogólnej liczby bezrobotnych.

Spośród bezrobotnych wg stanu na 31.12.2008r., 2 823 osoby posiadały zawód, dając 78,7% ogólnej liczby bezrobotnych. Kobiety posiadające zawód zarejestrowane były w liczbie 1 674, stanowiąc 58,6% wszystkich bezrobotnych z zawodem. Analizując zatem populację bezrobotnych ze względu na płeć, można stwierdzić fakt, że posiadaniem zawodu mógł się pochwalić większy odsetek kobiet niż mężczyzn.

Najwyższy poziom bezrobocia w analizowanym okresie wystąpił w zawodach:

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych
1.	341902	Technik ekonomista	189
2.	522107	Sprzedawca	171
3.	743304	Krawiec	157
4.	311502	Technik mechanik	104
5.	722204	Ślusarz	91
6.	512201	Ekonomista	65
7.	512201	Kucharz	65
8.	743604	Szwaczka	63
9.	712102	Murarz	56
10.	341501	Technik handlowiec	56

Należy równocześnie zauważyć, że wyżej wymienione najliczniejsze grupy zawodowe w przeważającym procencie reprezentowane były przez kobiety. Sytuacja taka miała miejsce w przypadku krawca (100%), kucharza (98,5%) sprzedawcy (98,8%), czy też technika ekonomisty (90,5%).

Absolwenci - osoby młode, wchodzące na rynek pracy zarejestrowane na koniec roku 2008 w liczbie 289, stanowiły 8,0% ogółu bezrobotnych. Osoby młode nie posiadające uprawnień do wykonywania zawodu stanowiły 33,6% zarejestrowanych absolwentów. Byli to głównie absolwenci kończący naukę w liceach ogólnokształcących. W tej grupie dominującą pozycję zajęły również kobiety. Spośród ogółu zarejestrowanych absolwentów 192 osób, tj. blisko 66% posiadało uprawnienia do wykonywania określonego zawodu.

Najliczniej reprezentowane zawody wśród bezrobotnych absolwentów:

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba absolwentów
1.	341902	Technik ekonomista	13
2.	244104	Pedagog	13
3.	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	12
4.	341501	Technik handlowiec	9
5.	214990	Pozostali inżynierowie	8
6.	311401	Technik elektronik	7
7.	311503	Technik mechanizacji rolnictwa	5
8.	241101	Ekonomista	5
9.	241912	Specjalista ds. marketingu i handlu	4
10.	247990	Pozostali specjaliści administracji	4

Kolejną kategorię stanowiły osoby bezrobotne pozostające w ewidencji powyżej 12 miesięcy. Ich liczba na koniec roku 2008 osiągnęła poziom 872, o 601 osób mniej niż w roku 2007. Udział kobiet w omawianej grupie wyniósł blisko 63,58%. Osoby nie posiadające zawodu zarejestrowane były w liczbie 88, a zawód posiadały 784 osoby..

Najliczniej reprezentowane zawody w grupie bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy:

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych
1.	522107	Sprzedawca	66
2.	743304	Krawiec	48
3.	341902	Technik ekonomista	41
4.	743604	Szwaczka	30
5.	722204	Ślusarz	26
6.	914103	Robotnik gospodarczy	22
7.	712102	Murarz	22
8.	512201	Kucharz	22
9.	512302	Kelner	18
10.	514102	Fryzjer	17

**2.Napływ bezrobotnych według zawodów w powiecie staszowskim
(T- II/P-2, T- II/P-2a)**

W roku 2008 w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowały się ogółem 5 842 osoby bezrobotne, tj. o 183 osoby więcej niż w roku 2007. W tym samym okresie wyłączono z ewidencji 6 584 osoby.

Wśród omawianej grupy bezrobotnych zawod posiadało 4 529 osób, tj. 77,5% ogółu rejestrujących się. Osoby nie posiadające zawodu w liczbie 1 313 stanowiły 22,5% napływu do bezrobocia. Spośród osób rejestrujących się w w/w okresie wcześniej pracowało ponad 69%, pozostała część bezrobotnych nie może pochwalić się doświadczeniem zawodowym.

Najwyższy napływ osób bezrobotnych wystąpił w następujących zawodach:

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych
1.	341902	Technik ekonomista	290
2.	311502	Technik mechanik	272
3.	522107	Sprzedawca	204
4.	743304	Krawiec	142
5.	722204	Ślusarz	116
6.	244104	Pedagog	110
7.	341501	Technik handlowiec	109
8.	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	106
9.	241102	Ekonomista	99
10.	712102	Murarz	90

Kobiety, które zarejestrowały się w 2008 roku w liczbie 3 036, tj. o 399 więcej niż w roku poprzednim.. W tej grupie 2 303 kobiety posiadały zawód, tj. 76% omawianej grupy. W w/w okresie kobiety bez zawodu zarejestrowały się w liczbie 733 dając 24% ogólnego napływu kobiet do ewidencji.

Najwyższy napływ do bezrobocia wystąpił w grupie kobiet posiadających następujące zawody:

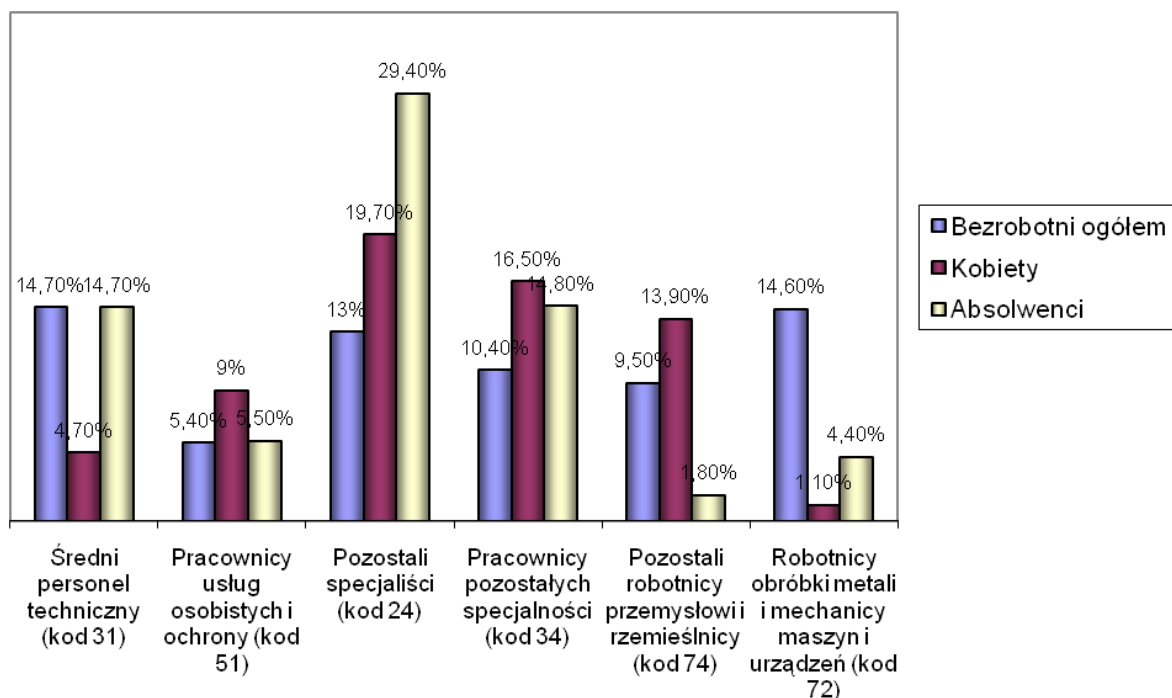
Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba kobiet
1.	341902	Technik ekonomista	251
2.	522107	Sprzedawca	200
3.	743304	Krawiec	160
4.	244104	Pedagog	115
5.	341501	Technik handlowiec	90
6.	241102	Ekonomista	82
7.	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	80
8.	514102	Fryzjer	66
9.	512201	Kucharz	66
10.	321208	Technik rolnik	57

Absolwenci, po zakończeniu nauki zarejestrowali się w liczbie 995, co stanowiło 17% ogólnego napływu do bezrobocia. W populacji nowo rejestrujących się absolwentów kobiety stanowiły 64%. Z bezrobotnych opuszczających szkoły, zawodu nie posiadało 335 osób - 33,7% ogółu rejestrujących się absolwentów, w tym 242 kobiety - 72,2% absolwentów bez zawodu.

Najliczniejszy napływ bezrobotnych absolwentów nastąpił w zawodach:

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba absolwentów
1.	244104	Pedagog	61
2.	341902	Technik ekonomista	41
3.	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	38
4.	341501	Technik handlowiec	37
5.	311401	Technik elektronik	31
6.	241102	Ekonomista	21
7.	311502	Technik mechanik	20
8.	311206	Technik drogownictwa	20
9.	514102	Fryzjer	19
10.	244204	Politolog	16

Struktura napływu bezrobotnych wg grup zawodów w powiecie staszowskim w roku 2008



III. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODOWYCH)

1.Oferty pracy i ich struktura według zawodów w powiecie staszowskim (T- II/P-3, T- II/P-3a)

Istotnym elementem rankingu zawodów jest analiza napływu ofert pracy, która pozwala na określenie skali nadwyżki i deficytu zasobów pracy w układzie zawodów i specjalności oraz grup zawodowych. W roku 2008 zgłoszono i pozyskano łącznie 2 509 ofert pracy, tj. o 401 więcej niż rok wcześniej.. Oferty te dotyczyły zarówno zatrudnienia niesubsydiowanego jak i subsydiowanego.

Najliczniej na rynku pracy poszukiwano pracowników w zawodach:

Lp.	Nazwa zawodu	Liczba ofert pracy zgłoszona w 2006 roku	w tym:	
			subsydiowane	niesubsydiowane
1.	Robotnik gospodarczy	406	403	3
2.	Sprzedawca	348	115	233
3.	Pracownik biurowy	331	327	4
4.	Robotnik budowlany	75	74	1
5.	Sprzątaczką	70	67	3
6.	Kierowca sam ciężarowego	67	2	65
7.	Kasjer handlowy	59	17	42
8.	Spawacz ręczny gazowy	50	3	47
9.	Szwaczka	44	26	18
10.	Pomoc kuchenna	41	39	2
11.	Magazynier	39	31	8
12.	Opiekunka dziecięca	32	32	0

W 2008r. w dyspozycji urzędu pracy było 2521 ofert pracy. Analizując oferty pracy należy stwierdzić iż najwięcej miejsc zatrudnienia było: w handlu, w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, w branży usługowej, administracji publicznej. Jak wynika z powyższych zestawień grupy zawodowe dla których było najwięcej ofert pracy to przede wszystkim: robotnik gospodarczy, pracownik biurowy, opiekunka dziecięca, pomoc kuchenna, szwaczka

– duży odsetek tych ofert pochodziło od pracodawców korzystających z form subsydiowanych. W zawodzie sprzedawcy zgłoszono 348 ofert. Zjawisko zgłoszenia dużej liczby ofert pracy wiąże się podobnie jak w przypadku dużego „napływu” osób bezrobotnych o tych kwalifikacjach z rotacyjnością na danym stanowisku pracy. Przyczyną fluktuacji załogi w firmach handlowych mogą być niskie zarobki, w stosunku do obciążenia pracą bądź sezonowość produkcji w zakładzie. Obserwowaliśmy również uruchomienie nowych obiektów handlowych na terenie Miasta i Gminy Staszów oraz Miasta i Gminy Połaniec. Jak co roku w sezonie wiosennym obserwowaliśmy wzrost miejsc pracy w budownictwie .Oferty te skierowane były do osób zainteresowanych podjęciem pracy w delegacji .

Rynek pracy po wejściu Polski do Unii Europejskiej został poszerzony również o oferty zza granicy. Kolejny rok pośrednictwo pracy uczestniczy w strukturach i korzysta z bazy ofert EURES.

Z usług EURES w Powiatowy Urzędzie Pracy w Staszowie w 2008 r. skorzystało 127 osób. Tutejszy urząd pozyskał 322 ofert pracy w ramach sieci EURES.

W celu lepszego rozpropagowania Europejskiej Sieci Zatrudnienia EURES, PUP w Staszowie w ramach szkolenia z aktywnego poszukiwania pracy organizuje w Klubie Pracy spotkania asystenta EURES z bezrobotnymi, gdzie ideą przewodnią tego przedsięwzięcia jest upowszechnienie mobilności zawodowej pracowników w Unii Europejskiej, promocja EURES, a także zapoznanie się z aktualnymi ofertami pracy.

Wyjazdami do pracy w większości zainteresowani są mężczyźni w wieku 20 – 50 lat z wykształceniem zawodowym lub średnim, a także osoby bez żadnych kwalifikacji zawodowych. Największą popularnością cieszą się prace z branży budowlanej oraz z rolnictwa. Niestety wciąż największą barierą w realizowaniu ofert pracy w ramach sieci EURES jest brak znajomości języków obcych.

Blisko 90% kandydatów nie zna języka angielskiego, natomiast tylko 3% określa jako dobrą.

Ponad 80% zarejestrowanych w bazie EURES nie zna żadnego języka obcego, a tylko nieliczni, bo zaledwie 2% poszukujących pracy deklaruje znajomość więcej niż jednego języka obcego, przy czym znajomość drugiego języka określa jako słabą.

Analizując powyższe dane trzeba wziąć pod uwagę to, iż w większości ofert wymagana jest znajomość języka angielskiego w stopniu komunikatywnym. Należy zaznaczyć, że znajomość języka angielskiego na poziomie dobrym deklarują w większości osoby młode, bez doświadczenia w pracy, natomiast pracodawcy najczęściej poszukują specjalistów z doświadczeniem zawodowym oraz odpowiednimi uprawnieniami. Przeszkodą w mobilności kandydatów do pracy za granicą obok problemów językowych są również różnice w kwalifikacjach akademickich i zawodowych, polegających głównie na nieuznawaniu na rynkach europejskich kwalifikacji zdobytych w Polsce.

Duży mankamentem w pośrednictwie pracy za granicą jest także brak informacji zwrotnej, jak wiele osób podjęło zatrudnienie dzięki działalności doradcy lub asystenta.

Bardzo często pracodawcy kontaktują się bezpośrednio z kandydatami, nie informując o wyniku rekrutacji doradców EURES.

IV. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

1. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie staszowskim

(T- II/P-4)

Przeprowadzona analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych, w oparciu o stosunek średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 roku wskazuje, że:

- 448 zawodów to zawody nadwyżkowe – o 31 mniej niż w roku 2007,
- 11 zawodów możemy uznać za zrównoważone – o 1 więcej
- 117 zawodów to zawody deficytowe – o 30 więcej niż w roku poprzednim.

W stosunku do wyników z roku poprzedniego można zauważyć zmiany na korzyść zawodów deficytowych i zrównoważonych. Liczba zawodów nadwyżkowych zmniejszyła się o ponad 5 %.

Najwyższy (maksymalny) deficyt siły roboczej wśród bezrobotnych w omawianym okresie (brak bezrobotnych w poszukiwanych na rynku pracy zawodach) wystąpił w 64 zawodach, tj. w ponad 11% ogólnej liczby wykazanych zawodów, o 16 zawodów więcej niż w roku poprzednim. Był to m.in., nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej, nauczyciel wiedzy o społeczeństwie, kosmetolog, diagnosta samochodowy, specjalista ds. kadr, sekretarka medyczna, instruktor nauki jazdy,...

Wśród zawodów wykazanych w raporcie zaledwie 11 to zawody zrównoważone - wykazujące równowagę na rynku pracy. Stanowiły one 1,9% ogólnej liczby zawodów reprezentowanych przez zarejestrowanych bezrobotnych. Zawodami zrównoważonymi były m.in. położna, nauczyciel chemii, grafik komputerowy, instruktor ochrony środowiska, tynkarz, woźny,...

Zawody nadwyżkowe z kolei osiągnęły liczbę 448, stanowiąc 77,8% ogólnej liczby rozpatrywanych zawodów. Były to m.in. zawody: statystyk, inżynier systemów komputerowych, nauczyciel biologii, nauczyciel matematyki, specjalista bankowości, technik obuwnik, robotnik leśny, posadzkarz, mechanik pojazdów samochodowych, salowa,...

2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie staszowskim wg dużych grup zawodowych (T- II/P-5)

W rankingu 28 dużych grup zawodów – nadwyżka wystąpiła w 19 grupach, stanowiąc 67,9% ogólnej liczby grup (wzrost o 1,2% w stosunku do roku poprzedniego). Deficyt odnotowano w 9 dużych grupach, dając 32,1% ogółu dużych grup zawodowych (wzrost o 6,2%). Zestawienia statystyczne nie wykazały natomiast żadnych zawodów zrównoważonych, wykazujących równowagę na rynku pracy..

Najwyższe wskaźniki intensywności nadwyżki (deficytu) wg dużych grup zawodów:

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Ranking*
1.	21	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	Zawody nadwyżkowe
2.	31	Średni personel techniczny	
3.	32	Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia	
4.	12	Kierownicy dużych i średnich organizacji	
5.	72	Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	
6.	83	Kierowcy i operatorzy pojazdów	Zawody deficytowe
7.	91	Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	
8.	42	Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	
9.	41	Pracownicy obsługi biurowej	
10.	33	Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy	

3. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie staszowskim wg elementarnych grup zawodowych (T- II/P-6)

W rankingu elementarnych grup zawodowych wg kodu czterocyfrowego nadwyżka występuje w 180 grupach zawodów reprezentowanych przez bezrobotnych, stanowiąc tym samym 72,9% wszystkich grup zawodów.

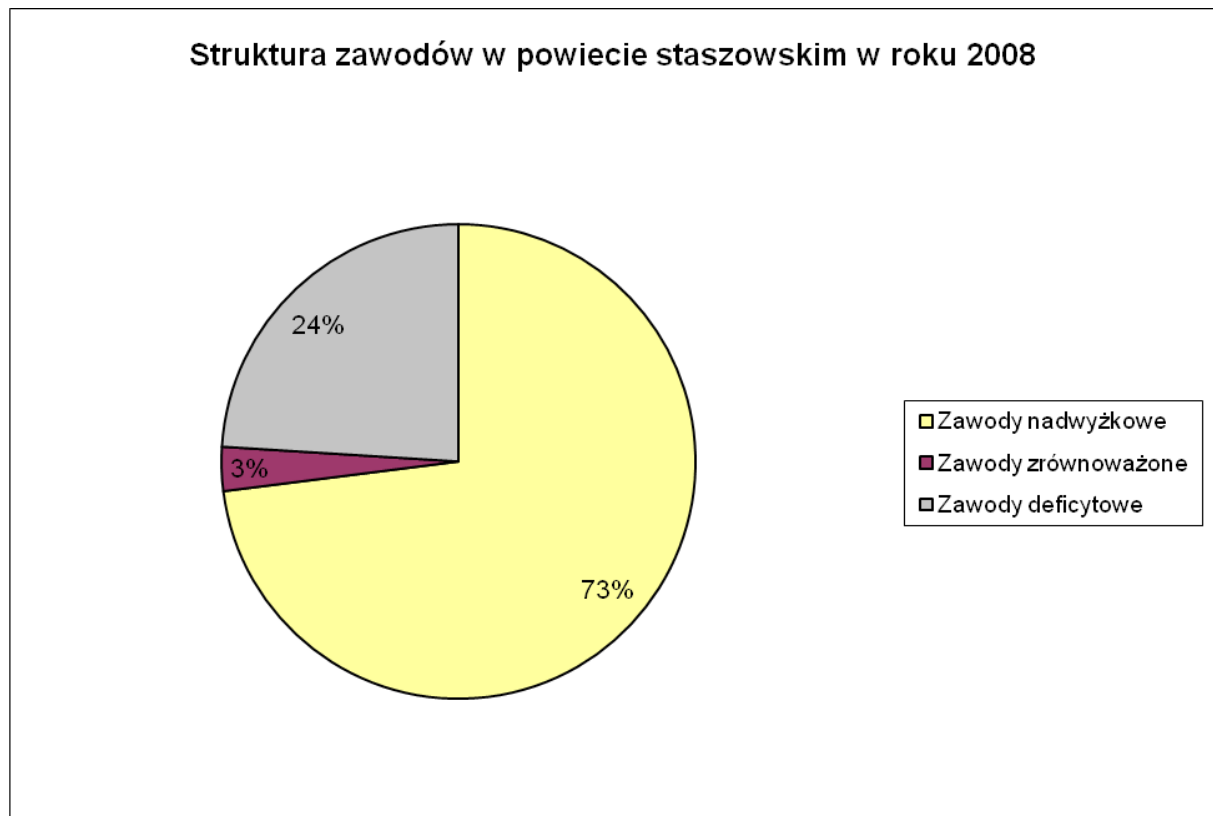
Deficyt zawodów występuje w 60 grupach elementarnych, tj. 24,3% wszystkich grup. Osiemnaście z nich osiągnęło maksymalną wartość wskaźnika intensywności deficytu, tzn. w danym zawodzie pojawiły się oferty pracy, natomiast nie było osób rejestrujących się, posiadających dany zawód. Tę grupę reprezentują m.in. operatorzy maszyn do robót ziemnych, operatorzy maszyn tkackich i dziewiarskich, operatorzy wózków podnośnikowych, drukarze, średni personel ochrony zdrowia. Na podstawie analizy danych za okres 2008 roku można również zauważyć, że w dobrej sytuacji na rynku pracy byli też bezrobotni reprezentujący następujące grupy zawodów:

- Sekretarki (kod 4111) – 23 miejsca pracy na bezrobotnego w danej grupie zawodowej
- Opiekunki dziecięce (kod 5131) – 17 miejsc pracy na bezrobotnego w danej grupie zawodowej
- Robotnicy budowlani (kod 7129) - 15 miejsc pracy na jednego bezrobotnego
- Pracownicy obsługi biurowej (kod 4191) – 11 miejsc pracy na każdego zarejestrowanego bezrobotnego
- Księgowi (kod 3432) - 9 miejsc pracy na jednego bezrobotnego.

Większych problemów ze znalezieniem zatrudnienia nie mieli również nowo rejestrujący się bezrobotni z 7 zrównoważonych grup elementarnych, stanowiących 3,2% ogólnej liczby omawianych grup zawodowych. Do zawodów wykazujących równowagę na rynku pracy należą m.in.:

- Cieśle, stolarze budowlani (kod 7123)
- Introligatorzy (kod 7345)
- Monterzy sieci i urządzeń telekomunikacyjnych (kod 7252)

- Położne (kod 2242)
- Kreślarze i graficy komputerowi (kod 3118)
- Agenci usług pocztowych (kod 4213)
- Kelnerzy i pokrewni (kod 5123).



W tym miejscu należy ponownie podkreślić, że wykazane w aneksach statystycznych mierniki przyjmują wartości, które niejednokrotnie zakłócają obraz stanu faktycznego na lokalnym rynku pracy.

Podstawowym problemem, z którym boryka się urząd na co dzień jest wciąż znaczna niespójność pomiędzy stosowanym w myśl „Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz jej stosowania” przez PUP nazewnictwem zawodów, a nazewnictwem stosowanym w praktyce przez szkoły i uczelnie wyższe.

Podobnie, zawody wskazywane przez pracodawców w świadectwach pracy znacznie odbiegają od w/w klasyfikacji. Z tego też powodu pracownicy urzędu rejestrujący

bezrobotnych nierzadko muszą nadawać zawodom kody o charakterze pokrewnym, biorąc pod uwagę rodzaj wykonywanej pracy.

Zniekształcenia danych wynikają zapewne również z niedoskonałości „klasyfikacji zawodów i specjalności”.

Rozbieżności pomiędzy danymi statystycznymi a stanem rzeczywistym na rynku pracy spowodowane są także sytuacjami, kiedy oferta pracy zgłoszona zostaje do urzędu w zawodzie o innej nazwie niż nazewnictwo zastosowane przez szkołę lub uczelnię na świadectwie bądź dyplomie zarejestrowanej osoby bezrobotnej.

Tym samym, na precyzję danych statystycznych wpływa fakt, że nie wszyscy pracodawcy zgłaszają do urzędu wolne miejsca pracy, jak również nie wszyscy bezrobotni podejmujący zatrudnienie informują o tym fakcie właściwy urząd pracy.

4. Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w powiecie staszowskim (T- II/P-7)

Analizując stosunek liczby bezrobotnych w danej dużej grupie zawodów wg kodu dwucyfrowego, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy do liczby zarejestrowanych bezrobotnych w tej samej grupie zawodów według stanu na koniec grudnia 2008 roku, należy stwierdzić, że najwyższe długotrwałe bezrobocie generowane jest na terenie naszego powiatu w następujących dużych grupach zawodów:

- Leśnicy i rybacy (kod 63),
- Kierowcy i operatorzy pojazdów (kod 83),
- Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych (kod 81),
- Kierownicy małych przedsiębiorstw (kod 13),
- Operatorzy i monterzy maszyn (kod 82),
- Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach (kod 91).

Najniższe z kolei wskaźniki długotrwałego bezrobocia obserwuje się w przypadku bezrobotnych z dużych grup zawodowych:

- Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych (kod 21),
- Średni personel techniczny (kod 31)
- Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia (kod 32).

5. Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w powiecie staszowskim (T- II/P-8)

Analizując stosunek liczby bezrobotnych w danej grupie elementarnej wg kodu czterocyfrowego zawodów, pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy do liczby zarejestrowanych bezrobotnych w tej samej grupie zawodów według stanu na koniec roku 2008 należy podkreślić, że najwyższy wskaźnik długotrwałego bezrobocia ($W=1,00$) na terenie naszego powiatu występuje w przypadku 18 grup elementarnych, stanowiąc 8,1% ogólnej ich liczby (o 7,6% mniej niż w roku 2007).

Niższe wskaźniki ($0 < W < 1$) występują w 113 grupach elementarnych, tj. 51,1% ogółu grup (o 5,1% mniej niż rok wcześniej).

Długotrwałego bezrobocia ($W=0,00$) nie generują natomiast bezrobotni reprezentujący 90 omawianych grup zawodów, stanowiąc 40,7% omawianych elementarnych grup zawodowych (wzrost o 12,7% w porównaniu z rokiem 2007).

6. Bezrobotni oraz ich struktura wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy w powiecie staszowskim (T- II/P-9) (T- II/P-9a)

Na przestrzeni ostatnich lat obserwujemy w kraju intensywne zmiany zachodzące w gospodarce i sytuacji ekonomicznej wielu przedsiębiorstw. Dotyczy to wprowadzania nowych technologii i kierunków rozwoju, powstawania nowych zawodów, zmian w polityce kadrowej firm, a tym samym nowych rosnących oczekiwań pracodawców wobec swych pracowników. Wymagania te dotyczą nie tylko szeroko rozumianych kwalifikacji zawodowych, ale i praktycznych umiejętności, doświadczenia oraz mobilności zawodowej. Istotne w coraz większym stopniu okazują się predyspozycje osobowe pracownika, jego gotowość do kształcenia ustawicznego i zdobywania nowych kwalifikacji, motywacja oraz elastyczność. Niestety znaczną część osób zatrudnionych wciąż charakteryzuje brak sprecyzowanych planów zawodowych, niska kreatywność, postawa roszczeniowa i zbyt mała elastyczność.

W ostatnim czasie niestety dał o sobie znać pogłębiający się światowy kryzys gospodarczy, który staje się zauważalny również na naszym terenie. Zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami części lokalnych firm, dochodzi systematycznie do

zwolnień, w tym grupowych, obejmujących nawet setki osób. Zjawisko to wpływa na dane liczbowe określające ilość osób bezrobotnych po zwolnieniu z zakładu pracy.

Spośród 5 842 bezrobotnych zarejestrowanych do końca 2008 roku, przed rejestracją pracowało 4 064 osoby, stanowiąc tym samym 69,6% ogólnego napływu do bezrobocia. Z analizy danych statystycznych wynika, że największe bezrobocie generowały następujące wg sekcji PKD rodzaje działalności:

- Budownictwo - 881 bezrobotnych, tj. 21,7%
- Przetwórstwo przemysłowe- 817 bezrobotnych, tj. 20,1%
- Handel hurtowy i detaliczny - 741 bezrobotnych, tj. 18,2%.
- Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne- 677 bezrobotnych, tj. 16,7%.
- Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała – 314 bezrobotnych, tj. 7,7%
- Edukacja - 118 bezrobotnych, tj. 2,9%.

Najmniej osób zarejestrowało się po ustaniu pracy w następujących sekcjach PKD:

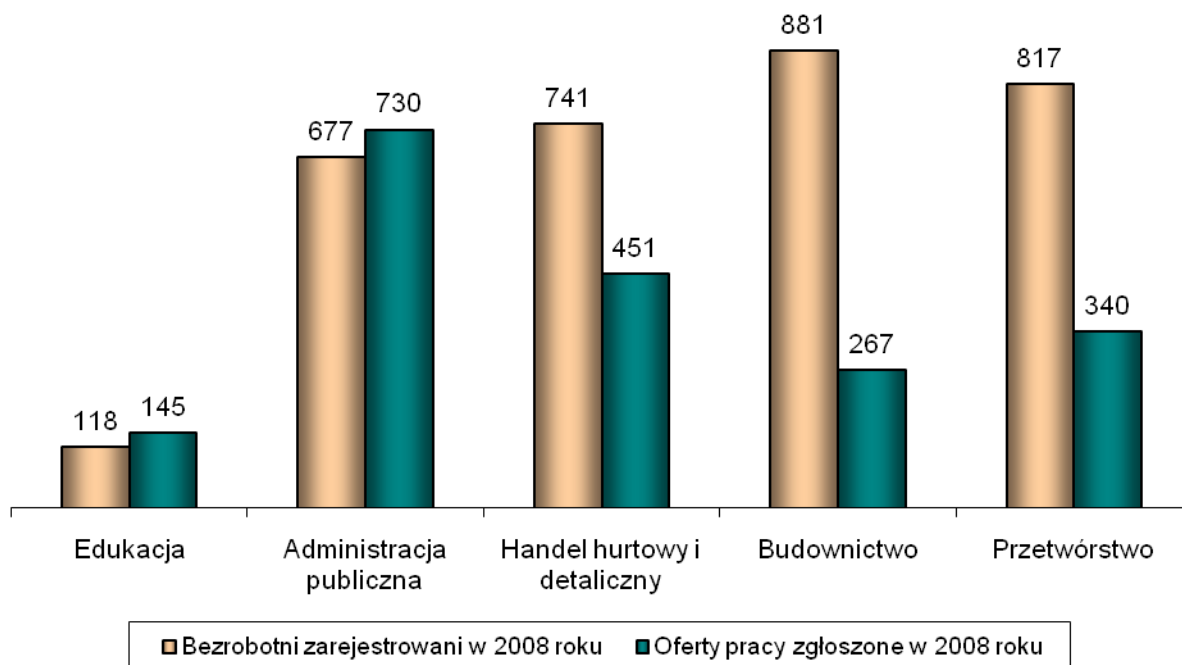
- Działalność nie zidentyfikowana – 12 bezrobotnych,
- Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników- 22 bezrobotnych.

W roku 2008 zgłoszono i pozyskano łącznie 2 509 wolnych miejsc pracy. Do najliczniejszych, podobnie jak w latach poprzednich należały oferty z następujących sekcji PKD:

- Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne - 730 ofert pracy, o 155 ofert więcej niż w roku 2007
- Handel hurtowy i detaliczny – 451 ofert, o 82 oferty więcej niż rok wcześniej
- Przetwórstwo przemysłowe – 340 ofert, o 7 ofert więcej niż w 2007r.
- Budownictwo- 267 oferty, o 13 ofert więcej
- Edukacja – 145 ofert, o 26 ofert więcej niż w roku 2007.

Porównując w/w dane z danymi z roku ubiegłego należy zwrócić uwagę na znaczny wzrost ilości ofert głównie w branży administracji publicznej, handlu, edukacji i budowlanej.

Bezrobotni wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy w powiecie staszowskim w 2008 roku



Interesującym zjawiskiem, które można tu zaobserwować jest fakt, że najwięcej wolnych miejsc pracy pochodziło z sekcji administracji publicznej, handlu, budownictwa i przetwórstwa przemysłowego, które to sekcje, jak to było również w latach wcześniejszych jednocześnie generowały wysoki napływ bezrobotnych wg rodzaju ostatniego miejsca pracy. Wskazuje to zatem na niezmiennie fluktuacyjny charakter zatrudnienia w tych działach gospodarki.

Sytuacja taka, w przypadku zwłaszcza sekcji administracji publicznej, czy też edukacji wywołana jest także faktem umożliwienia osobom bezrobotnym skorzystania z form wejścia na rynek pracy na zasadach aktywizacji zawodowej, tj. stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy bądź prac interwencyjnych. Szanse takie stwarzają głównie lokalne jednostki samorządowe.

7. Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie staszowskim ze względu na wskaźnik szansy uzyskania ofert (T- II/P-10)

Analiza rankingu zawodów wg kodu dwucyfrowego (liczba bezrobotnych i oferty pracy w danej grupie zawodów) wskazuje, że najmniejszy problem w roku 2008 z uzyskaniem zatrudnienia posiadali bezrobotni reprezentujący m.in. wyróżnione ze względu na wysoki wskaźnik szansy uzyskania oferty następujące duże grupy zawodowe – pracownicy obsługi biurowej (kod 41), pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach (kod 91), pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów (kod 42), kierowcy i operatorzy pojazdów (kod 83),.

Mniejsze z kolei szanse na zatrudnienie (wskaźnik zerowy) posiadają bezrobotni z takich m.in. grup zawodowych, jak kierownicy małych przedsiębiorstw (kod 13), rolnicy (kod 61), rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby (kod 64)

W obliczu trudnej sytuacji na rynku pracy i małych szans na znalezienie zatrudnienia, głównie przez osoby bezrobotne o niskich kwalifikacjach, pomocnym okazuje się być organizowanie przez urząd szkoleń zawodowych. Umożliwiają one bezrobotnym, których kwalifikacje są niewystarczające do pozyskania pracy lub posiadają zawód deficytowy zdobycie nowych uprawnień i umiejętności zawodowych, bądź doskonalenie i podwyższanie posiadanych już kwalifikacji. Działania takie znacznie zwiększają szanse osób poszukujących pracy na uzyskanie odpowiedniego zatrudnienia.

W roku 2008 w szkoleniach zawodowych wzięło udział 452 osób bezrobotnych.

W omawianym okresie największym zainteresowaniem cieszyły się szkolenia w zawodzie kierowcy. Na kursy prawa jazdy kat. C, E lub D skierowano łącznie 53 osoby, co stanowiło około 12% ogółu szkolonych osób.

Również dużym zainteresowaniem bezrobotnych cieszyły się, głównie ze względu na zapotrzebowanie rynku pracy szkolenia z zakresu obsługi sprzętu ciężkiego, budowlanego

i drogowego. Na ww. szkolenia skierowano 57 osób, co stanowiło 12,6 % ogółu szkolonych osób. Do szkoleń związanych z branżą budowlaną możemy zaliczyć również specjalistyczne kursy spawalnictwa. W tej dziedzinie przeszkolonych zostało 36 osoby, co stanowi około 8 % ogółu szkolonych osób.

Spośród grupy przeszkolonych bezrobotnych 10% stanowiły osoby z wykształceniem wyższym, 38 % z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, 25 % z zasadniczym zawodowym, natomiast 27% nie posiadało żadnego zawodu tzn. 12% posiadało wykształcenie średnie ogólnokształcące a 15% tylko wykształcenie podstawowe lub gimnazjalne.

Należy podkreślić, iż największym powodzeniem cieszą się szkolenia, które kończą się zdobyciem określonych uprawnień: operatora maszyn ciężkich, kierowcy, spawacza, operatora wózka jezdniowego. Związane jest to z rozwojem branży budowlanej

i zapotrzebowaniem na pracowników z ww. uprawnieniami. Niestety, większość ofert pracy a tym samym zapotrzebowanie na określone szkolenia dotyczą głównie zawodów typowo męskich, co odzwierciedla się w korzystaniu ze szkoleń przez kobiety. Na ogólną liczbę 452 przeszkolonych osób 178 to kobiety, co stanowi 39 % ogółu przeszkolonych osób. Największym zainteresowaniem wśród kobiet cieszyły się szkolenia sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej, florystyka oraz pracownik biurowy.

Celem szkoleń jest doskonalenie kwalifikacji zawodowych, umożliwienie zdobycia nowych umiejętności bądź kwalifikacji. Kursy, szkolenia dają możliwość aktywnym jednostkom zmiany swego nierynkowego wykształcenia. Po ukończeniu ww. szkoleń ponad 24 % bezrobotnych podjęło pracę.

8. Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie staszowskim ze względu na wskaźnik szansy uzyskania ofert (T- II/P-11)

Analiza rankingu elementarnych grup zawodów wg kodu czterocyfrowego wskazuje, że szansę na uzyskanie zatrudnienia posiadają bezrobotni reprezentujący 145 grup zawodowych, co stanowi 58,7% ogólnej liczby omawianych grup. Największe, bo maksymalne wskaźniki wykazano w 6 grupach elementarnych -2,4%, tj. technicy farmaceutyczni, spedytorzy, pracownicy archiwów, średni personel ochrony zdrowia, drukarze..

Spośród 247 grup elementarnych w 102 grupach zawodów nie wpłynęły do urzędu żadne zgłoszenia o wolnych miejscach pracy, stanowiąc 41,3% ogólnej liczby omawianych grup.

V. WNIOSKI

Na koniec roku 2008 można powtórzyć spostrzeżenia i wnioski z poprzedniego okresu sprawozdawczego, mówiące o tym, że wyniki przeprowadzonego monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o statystykę rynku pracy nie są w stanie ściśle i precyzyjnie określić rzeczywistej skali zjawiska w przedmiotowym zakresie. Jest to z pewnością spowodowane między innymi nie zgłaszaniem przez pracodawców do urzędu wszystkich aktualnych wolnych miejsc pracy. Ponadto należy brać również pod uwagę fakt, że coraz więcej bezrobotnych może być sklasyfikowanych w wielu zawodach, a w momencie sporządzania sprawozdań statystycznych - zawarci są w systemie ewidencji komputerowej pod jednym kodem zawodu. Duże zmiany zachodzące na rynku pracy mogą powodować, że dana osoba posiadająca kilka zawodów reprezentuje w danym czasie zarówno zawód nadwyżkowy jak i deficytowy, z tym że tylko jeden z nich będzie uwzględniony w statystyce rynku pracy i niniejszym opracowaniu.

Strukturę zawodową bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Staszowie charakteryzuje przewaga zawodów związanych z tradycyjnymi dziedzinami gospodarki. Potwierdza to przeprowadzony ranking zawodów, który uwidacznia, że popyt na określone grupy zawodów generowany jest przez aktualne tendencje występujące na lokalnym rynku pracy, emigracje ludności do pracy w krajach europejskich oraz przemiany w gospodarce, które z kolei wymuszają powstawanie nowych zawodów, wpływając jednocześnie na spadek lub zanik zainteresowania zawodami istniejącymi, z czasem tracącymi rację bytu. Opracowanie to wykazało, że w ogólnym zestawieniu zawodów dominują zawody nadwyżkowe, które znacznie przewyższają liczbę zawodów deficytowych charakteryzujących się niedoborem zasobów ludzkich nad podażą pracy. W związku z tym przed przyszłymi pracownikami będą stawiane wymagania dotyczące elastyczności zawodowej oraz elastyczności edukacyjnej w celu nabywania nowych kwalifikacji. Szczególnej uwagi będzie wymagała grupa osób zwalnianych grupowo z powodu likwidacji zakładu pracy, które z racji posiadania danego zawodu wyuczonego oraz doświadczenia w danym zakresie będą miały na lokalnym rynku pracy z powodu kryzysu gospodarczego problem z powrotem do aktywności zawodowej.

Osoby bezrobotne w obliczu zmieniającego się rynku pracy, rosnących oczekiwań pracodawców i powstawania nowych zawodów coraz częściej borykają

się z problemem dostosowania zawodowego. Ich kwalifikacje są nierzadko nieadekwatne do potrzeb pracodawców lub szybko się dezaktualizują, umiejętności zawodowe są niewystarczające, dokonali błędnego wyboru zawodu, nie wiedzą jaki zawód wybrać lub też nie potrafią określić swych predyspozycji do podjęcia własnej działalności gospodarczej.

W omawianym okresie dało się jednak zauważyć wzmożone zainteresowanie możliwościami przekwalifikowania lub uzyskania kwalifikacji i uprawnień zawodowych, zgodnie z oczekiwaniami rynku pracy. Z takimi problemami zgłaszają się do doradcy zawodowego bezrobotni bez względu na kwalifikacje zawodowe. Oczywistym jest, że dylemat wyboru zawodu dotyczy w szczególności młodzieży bez kwalifikacji, zaś problem przekwalifikowania dotyczy osób, które w zawodzie wyuczonym mają niewielkie szanse na podjęcie pracy na lokalnym rynku.

Dużą popularnością w roku 2008 cieszyły się również formy wsparcia związane z podejmowaniem działalności gospodarczej, co świadczy o wzroście świadomości ludzi na temat samozatrudnienia i posiadanych przez nich predyspozycji przedsiębiorczych.

Niestety, wciąż aktualnym problemem jest sposób poszukiwania pracy przez bezrobotnych oraz zbyt mała aktywność w tym zakresie. Często jedynym wśród osób bezrobotnych sposobem poszukiwania pracy jest korzystanie z ofert zgromadzonych w PUP. Mając jednak świadomość, iż oferty dostępne w urzędzie stanowią jedynie niewielki odsetek wszystkich pojawiających się na rynku ofert pracy, można wysunąć przypuszczenie, że osoby wykazujące deficyt umiejętności poszukiwania pracy pomimo odpowiednich do oczekiwań pracodawcy kwalifikacji tej pracy nie znajdują. Szanse na znalezienie zatrudnienia zależą zatem w dużym stopniu nie tylko od posiadanych kwalifikacji zawodowych, umiejętności, predyspozycji, doświadczenia i mobilności zawodowej, ale również dogłębnej znajomości metod szukania pracy, umiejętności przygotowania dokumentów aplikacyjnych oraz autoprezentacji. Pracodawca ocenia przecież szeroko rozumiane predyspozycje zawodowe i osobowe kandydata, jego gotowość do nauki i zdobywania nowych kwalifikacji, motywacje oraz elastyczność. Tymczasem znaczną grupę osób bezrobotnych charakteryzuje brak sprecyzowanych planów zawodowych, postawa roszczeniowa, zbyt mała elastyczność i brak aktywności w samodzielnym poszukiwaniu pracy.

Daje się mimo wszystko zauważyć, w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrost ilości zgłaszanych ofert pracy. Pracodawcy są zachęceni w szczególności możliwością skorzystania z licznych form wsparcia w zatrudnianiu bezrobotnych. Coraz częściej

korzystają też z doradztwa zawodowego skierowanego do przedsiębiorców, głównie w zakresie określania wymagań na danym stanowisku pracy.

Dzięki określeniu klientów urzędu pod kątem nie tylko posiadanych kwalifikacji zawodowych, ale także ich poziomu motywacji do pracy, z pewnością łatwiejsze będzie udzielanie im pomocy w wejściu na rynek pracy. Możliwość poznania osoby bezrobotnej ze względu na jej predyspozycje zawodowe i osobowościowe będzie miał zgodnie z założeniami Standardów realizacji usług rynku pracy głównie pośrednik pracy i doradca zawodowy.

Rosnące wymagania pracodawców w stosunku do pracowników powodują, że posiadanie odpowiednich kwalifikacji, umiejętności i doświadczenia zawodowego może okazać się niewystarczające do otrzymania pracy. Coraz częściej zwracana jest uwaga na motywację kandydata, jego cechy charakteru i typ osobowości. Pracodawca chętniej przecież zatrudnia osobę odpowiedzialną, rzetelną, uczciwą i lojalną.

ANEKS STATYSTYCZNY

1. T- I/P-1 - Bezrobotni wg zawodów w powiecie staszowskim
2. T- I/P-1a – Struktura bezrobotnych wg grup zawodowych w powiecie staszowskim
3. T- I/P-2 – Napływ bezrobotnych wg zawodów w powiecie staszowskim
4. T- I/P-2a – Struktura napływu bezrobotnych wg grup zawodowych
5. T- I/P-3 – Oferty pracy wg zawodów w powiecie staszowskim
6. T- I/P-3a – Struktura ofert pracy wg grup zawodowych w powiecie staszowskim
7. T- I/P-4 – Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie staszowskim
8. T- I/P-5 – Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie staszowskim
9. T- I/P-6 - Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie staszowskim
10. T- I/P-7 – Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie
11. T- I/P-8 - Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie
12. T- I/P-9 – Bezrobotni wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy w powiecie staszowskim
13. T- I/P-9a – Struktura bezrobotnych i ofert pracy wg PKD w powiecie staszowskim
14. T- I/P-10 – Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie staszowskim w I półroczu 2006 roku ze względu na wskaźnik szansy uzyskania pracy
15. T- I/P-11 - Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie staszowskim w I półroczu 2006 roku ze względu na wskaźnik szansy uzyskania pracy.